

فهرست تفصیلی

۱. تعلیم قرآن، بهترین راه شناخت معارف

۲۷	.....	وظیفه معلم قرآن
۲۸	.....	دیدگاه امیرالمؤمنین علی <small>علیه السلام</small> درباره قرآن
۳۰	.....	تجلی خدا در قرآن
۳۱	.....	قرآن، خیر دنیا و آخرت
۳۴	.....	صفا و شغای دل با قرآن
۳۵	.....	بهره‌گیری از قرآن در ماه رمضان
۳۸	.....	تلاوت قرآن بر سر نیزه

۲. مقام معلم و متعلم قرآن

۴۲	.....	حق فرزند بر پدر
۴۴	.....	جذب هنرمندان فرزندان به قرآن
۴۵	.....	ترویج زندگی با قرآن
۴۶	.....	زمینه عمل به قرآن
۴۷	.....	یاری دین خدا
۴۸	.....	معلم قرآن در قیامت
۵۲	.....	درخواست امیرالمؤمنین <small>علیه السلام</small> در کنار قرآن
۵۲	.....	۱- شرح صدر
۵۳	.....	راه تحصیل شرح صدر

۲- و ۳- دیده حق بین و گویایی زبان ۵۶

۳. شناخت شیطان بر اساس قرآن

طریق کسب تقوا ۶۳
 ۱- شناخت گناه ۶۳
 نمونه‌هایی از نخواستن ۶۵
 ۲- تذکر و بصیرت ۶۹
 نکاتی در تذکر و بصیرت ۷۰
 شناخت شیطان طبق آیات و روایات ۷۲
 تقوای جناب حرّ بن یزید ۷۵

۴. ارزش تقوا

آخرالزمان از دیدگاه پیامبر ﷺ ۸۰
 بی‌تقوایی، آفت جوامع ۸۳
 تقوای امیرالمؤمنین علیه السلام ۸۵
 شیطان‌شناسی قرآنی ۸۵
 دنباله حکایت جلال‌الدین رومی ۸۶

۵. اثرات تقوا در زندگی

خصوصیات شیطان در قرآن ۹۳
 توجه و زیرکی اهل تقوا ۹۴
 نمونه‌ای از انحراف فکری ۹۶
 بیداری و بصیرت اهل تقوا ۹۹

۶. گناهان ظاهر و باطن

معرفت قبل و بعد تقوا ۱۰۴

- تجزیه و تبیین کلمه «معرفت» ۱۰۶
- شیطان‌شناسی انبیا و اولیا ۱۰۹
- علامه حلی هنگام احتضار ۱۱۲

۷. ضلالت در گزینش شیطان به جای خدا

- روایتی در معنای خسران ۱۱۹
- خسران ولایت‌پذیری از شیطان ۱۲۰
- نمونه‌هایی از شیاطین در ایران ۱۲۲
- شیطنت استکبار در دنیا ۱۲۳
- حسابرسی دقیق قیامت ۱۲۵
- توجه به حسابرسی دقیق قیامت ۱۲۶

۸. دشمن‌شناسی

- معامله شیطان با مریدان خود ۱۳۲
- حدّ قدرت شیطان در گمراه کردن ۱۳۴
- حرف شیطان به گمراهان ۱۳۶
- یاری ذوات مقدسه ۱۳۷
- باب توبه در برابر شیطان ۱۳۹

۹. سزای شیطان

- طرح شبهه و پاسخ به آن ۱۴۴
- تخریب فطرت پاک ۱۴۷
- پاکی فطرت اولاد غیر شیعه و حرام زاده ۱۴۸
- گمراهی اختیاری شیطان ۱۴۹
- تمرّد، آغاز شیطنت ابلیس ۱۵۱
- عبادت پول، دستاویز شیطان ۱۵۲

۱۵۳ ..... هشدار پیامبر ﷺ در نحوه معاملات

۱۰. شیطان مالی

۱۶۱ ..... ربا، اختراع یهود

۱۶۴ ..... گناه کم‌فروشی در قوم مدین

۱۶۵ ..... توبه، سخت‌تر از گناه

۱۶۸ ..... دل‌بستگی به دنیا، مانع از توبه

۱۱. اغوا

۱۷۵ ..... راه‌های ورودی شیطان

۱۷۵ ..... ۱- راه اقتصادی

۱۷۶ ..... ۲- راه فرهنگی

۱۸۱ ..... راه زیرکانه شیاطین در القای فرهنگی

۱۸۴ ..... ۳- راه فریب‌کاری

۱۸۵ ..... موسی بن جعفر علیه السلام در زندان شیطان

۱۲. شیطان مالی

۱۹۰ ..... تمهیدات پروردگار، قبل از تولد انسان

۱۹۳ ..... جلوگیری از نفوذ شیطان

۱۹۴ ..... تکلیف بر حق الناس از طفولیت

۱۹۶ ..... آیاتی در باب شیطان اقتصادی

۱۳. درس مناجات

۲۰۳ ..... فرزند حضرت نوح علیه السلام در سلک بی‌ادبان

۲۰۴ ..... انتخاب غلط

۲۰۸ ..... قارون در کمال بی‌ادبی

بی‌وفایی اهل دنیا.....	۲۰۸
ادب لقمان از بی‌ادبان.....	۲۱۱
مکر پروردگار بر مکر کنندگان.....	۲۱۴

۱۴. هلاکت مردم

قالب و روح انسان در قرآن.....	۲۲۰
پرهیز از قالب‌نگری.....	۲۲۲
هلاکت روح با سه عنصر؛ کبر، حرص و حسد.....	۲۲۵
راه‌گریز از کبر.....	۲۲۶
هلاکت دین در کبرورزی.....	۲۲۸
اخراج از بهشت در قبال حرص.....	۲۳۰
حسد، زمینه‌ساز زشتی‌ها.....	۲۳۱

۱۵. وسواس خناس

عظمت حق پروردگار بر بندگان.....	۲۳۸
شیطان و قضا شدن نماز.....	۲۳۹
پاکیزگی، شرط مصرف پاکیزه‌ها.....	۲۴۰
موضع‌گیری دین در برابر گناه.....	۲۴۲
روایتی در دیدار بزنی با امام رضا <small>علیه‌السلام</small>	۲۴۳
دنباله دیدار بزنی با امام رضا <small>علیه‌السلام</small>	۲۴۵
حالات منفی در قیاس با حق الناس.....	۲۴۸

۱۶. تقوای عملی

مطلب اول:.....	۲۵۳
مطلب دوم:.....	۲۵۴
معنای لغوی و اصطلاحی تقوا.....	۲۵۶

- حب مقام، سبب غصب خلافت..... ۲۵۷
- خیانت به خدا و مسلمین..... ۲۵۸
- قدرت تشخیص حق از باطل..... ۲۵۹
- تقوا، مجمع خیر دنیا و آخرت..... ۲۶۲

۱۷. دارایی موجودات عالم از مایه تقوا

- تقوای پروردگار نسبت به موجودات..... ۲۷۰
- مبارک بودن متقین..... ۲۷۱
- مشاهده تقوای موجودات..... ۲۷۴
- غریزی بودن تقوای موجودات..... ۲۷۶
- بلای بی تقوایی اروپا..... ۲۷۷

۱۸. تقوای متقین

- نمونه‌ای از پرهیز خواص از مشتهات..... ۲۸۳
- تقوای مرحوم سید محمد درچه‌ای..... ۲۸۵
- هدایت متقین در خواب..... ۲۸۷
- باز شدن چشم عقل در متقین..... ۲۸۸

۱۹. وصیت نامه

- حکایت عباس قلی خان..... ۲۹۶
- بی اعتمادی بر امور دنیا..... ۳۰۰
- وصیت به امور معنوی..... ۳۰۲
- وصیت امیرالمؤمنین علیه السلام به تقوا..... ۳۰۳

۲۰. ارزش تقوا

- سفارش به تقوا در همه ادیان..... ۳۱۱

۳۱۲	..... تقوای فاضل اردکانی
۳۱۵	..... سفارش امام <small>صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ</small> به تقوا
۳۱۵	..... الله و تقوا
۳۱۹	..... تولد مرحوم مجلسی
۳۲۰	..... مراحل و آثار با ارزش تقوا
۳۲۰	..... اثر اول: صبر و تقوا

۲۱. کتاب هدایت

۳۲۷	..... اختصاص هدایت به متقین
۳۳۱	..... اثرناپذیری بی تقوایان از قرآن
۳۳۳	..... هدایت‌گری قرآن برای اهل تقوا
۳۳۶	..... اثرات تقوا در مردان خدا
۳۳۸	..... سوخته از آتش عشق

۲۲. تقوا پیشگان

۳۴۳	..... اثر دوم تقوا: امنیت
۳۴۵	..... دفع کید شیطان از متقین
۳۴۷	..... نور، روشن‌گر راه متقین
۳۴۹	..... نمونه‌ای از بی‌تقوایی
۳۵۰	..... پناه بردن پیامبر <small>صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ</small> از شر «نفاثات»

۲۳. معیت پروردگار

۳۵۹	..... اثر سوم تقوا: معیت پروردگار
۳۶۰	..... مقام والای عبودیت
۳۶۲	..... مذبذبین در لسان قرآن
۳۶۴	..... نمونه‌ای از مذبذبین زمان پیامبر <small>صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ</small>

- اولین ویژگی متقین ۳۶۷
- اثر چهارم تقوا: نجات در قیامت ۳۶۹

۲۴. لباس تقوا

- اثر پنجم تقوا: فضایل و ارزش‌ها ۳۷۵
- وجود فساد در همه امت‌ها ۳۷۷
- زکریا بن آدم، وکیل امام رضا علیه السلام ۳۷۹
- دفن احمد بن اسحاق، با کفن مخصوص ۳۸۴

۲۵. حقیقت تقوا

- متقین، در اختیار مولا ۳۹۱
- اثر ششم تقوا: گشایش در زندگی ۳۹۲
- سرگذشتی از سید محمد باقر شفتی ۳۹۳
- رشد مالی و معنوی مرحوم شفتی ۳۹۶
- صعود اهل تقوا بر قله کرامت ۳۹۷
- اثر هفتم تقوا: اصلاح نفس و خودسازی ۳۹۹
- اثر هشتم تقوا: آمرزش گناهان ۴۰۰
- اثر نهم تقوا: محبت خدا ۴۰۰

۲۶. سفارش به تقوا

- تفکر و تذکر به نعمت‌ها ۴۰۷
- غفلت از فطرت ۴۱۱
- دست اندر کاران روزی ۴۱۲
- تلنگری بر غافلان ۴۱۴
- پرسش قیامتی از اعضا و جوارح ۴۱۶
- اثر دهم تقوا: کرامت ۴۱۷

- ۴۱۸ ..... اثر یازدهم تقوا: قبولی اعمالی
- ۴۱۹ ..... اثر دوازدهم تقوا: بهشت

۲۷. شیطان از دیدگاه قرآن

- ۴۲۳ ..... شیطان در لغت
- ۴۲۴ ..... انواع شیطان‌ها
- ۴۲۶ ..... کار شیطان
- ۴۲۷ ..... شهوت حلال و حرام
- ۴۲۹ ..... وسوسه‌های شیطان
- ۴۳۰ ..... شیطان و زیبا جلوه دادن اعمال
- ۴۳۲ ..... شیطان و وسوسه فقر
- ۴۳۳ ..... شیطان و امر به فحشا
- ۴۳۴ ..... خلقت شیطان
- ۴۳۴ ..... سؤال:
- ۴۳۵ ..... جواب:

۲۸. حقیقت شیطان

- ۴۴۲ ..... خلقت شیطان
- ۴۴۳ ..... عدم سلطنت شیطان
- ۴۴۹ ..... شیطان زده‌ها در قیامت
- ۴۵۰ ..... شیطان زده‌ها و نسبت دروغ دادن به خدا
- ۴۵۲ ..... غفلت از مرگ
- ۴۵۳ ..... فراموشی خدا و خسارت آن

۲۹. شیطان درون انسان

- ۴۶۲ ..... مبارزه با شیاطین

- ۴۶۳ ..... حکایت هارون و دو قاضی.
- ۴۶۶ ..... تدبیر انسان در برابر شیطان.
- ۴۶۸ ..... آیات قرآن درباره سلطه نداشتن شیطان.
- ۴۶۸ ..... الف: سوره مبارکه حجر: .
- ۴۷۰ ..... ب: سوره اسراء: .
- ۴۷۲ ..... ج: سوره مبارکه نحل: .

۳۰. انسان در برابر شیطان

- ۴۸۰ ..... ثواب و عقاب خداوند.
- ۴۸۴ ..... قبول کردن دعوت شیطان.
- ۴۸۶ ..... ثمره صبر در برابر گناه.
- ۴۸۸ ..... آثار خواندن سوره زلزال.

۳۱. عدم سلطه و قدرت شیطان

- ۴۹۵ ..... و سوسه های هشت گانه.
- ۴۹۶ ..... تقابل انسان با شیطان در روز قیامت.
- ۴۹۶ ..... حکایت عقبه با رسول خدا.
- ۴۹۷ ..... حکایت عیسی و زن بدکاره.
- ۴۹۸ ..... ادامه حکایت عقبه.
- ۵۰۱ ..... نقطه های لغزش در روایتی از امیر مؤمنان.
- ۵۰۱ ..... ۱- حب النساء.
- ۵۰۴ ..... ۲- شرب الخمر.
- ۵۰۴ ..... ۳- حب الدینار.

۳۲. مقابله با گناهان و آثار آن

- ۵۱۲ ..... مقابله با گناهان.

آثار ترک گناه	۵۱۵
۱- حرام شدن آتش جهنم	۵۱۵
۲- امان از سختی های بعد از مرگ	۵۱۶
آمرزش کل گناهان	۵۱۹

۳۳. عالم تکوین و عالم تشریح

عشق و دین	۵۲۷
ازدواج با عشق و منطق	۵۲۹
حکایت شیخ جعفر و همسرش	۵۳۰
حکایت شیخ جعفر و فقیر	۵۳۰
حکایت امام صادق <small>علیه السلام</small> با یک حاجی	۵۳۲
محبت در کلام جلال الدین رومی	۵۳۳

۳۴. عظمت کعبه و انسان

حمله به انسان و انسانیت	۵۳۹
حقایقی در سوره بلد	۵۴۲
رسیدگی به ایتم و فقرا	۵۴۸
حریم الهی	۵۴۹

سخن ناشر

در جهان پرتلاطم امروز، آیات پرشور الهی و کلام روح‌بخش معصومین و زمزم لایزال معارف شیعه مرهم جان‌های خسته و سیراب‌کننده تشنگان هدایت و رهایی جویندگان از ظلمت‌های نفس است. عالمان دینی و عارفان حقیقی غواصان این اقیانوس بیکران معرفت‌اند که گوهرهای ناب علوم قرآن و اهل بیت علیهم‌السلام را به دست آورده و به مشتاقان حقیقت عرضه می‌نمایند.

در این میان، کرسی منبر و خطابه رسانه دیرپا و سازنده‌ای است که از دیرباز زمینه ارتباط و انتقال معارف دینی و مکارم اخلاقی را میان عالمان و متعلمان فراهم کرده است و عالمان آگاه و هادیان دلسوز، که عمر خویش را صرف تتبع و تحقیق در آثار علمی شیعه نموده‌اند، عباد الله را به مصداق کریمانه «ادع الی سبیل ربک بالحکمة و الموعظة الحسنة»، با کلام نغز و لطیف خود به راه سعادت دعوت کرده‌اند.

مجموعه حاضر، که با عنوان «سیری در معارف اسلامی» در مجلدات مختلف و موضوعات متنوع در اختیار خوانندگان محترم قرار می‌گیرد، مجموعه مباحث عالمانه و ارزشمند محقق ارجمند حضرت استاد حسین انصاریان، مدظله العالی، است که یکی از عالمان برجسته و میراث‌داران گوهر سخن در زمان خویش است که استواری کلام و لطافت بیان نافذشان بر اهل نظر پوشیده نیست.

این گنجینه ارزشمند حاصل نیم قرن مجاهدت علمی و تبلیغی حضرت استاد جهت

نشر و ترویج فرهنگ غنی شیعه بر کرسی بحث و نظر می‌باشد که به منظور پربارتر ساختن محتوای تبلیغ دینی در جامعه و استفاده بیشتر طلاب محترم علوم دینی به زیور طبع آراسته می‌شود.

در این مجموعه گرانقدر، تلاش شده است با تکیه بر ویرایشی روشمند و دقیق - که شرح آن در یادداشت ویراستار آمده است - ساختار هنرمندانه مباحث و سبک استاد در ارائه سخن از بین نرود، تا ضمن نشر فرهنگ انسان ساز آل الله ﷺ شیوه منحصر به فرد استاد در تبیین معارف دینی نیز حفظ شده و به مشتاقان ارائه گردد.

مجلدی که اکنون تقدیم خوانندگان گرامی می‌شود سی و چهارمین اثر از این مجموعه سترگ و دربردارنده ۳۴ گفتار در باب شیطان و اهل تقوا و مطالب گوناگون آن می‌باشد که مربوط به سخنرانی‌های استاد در دهه دوم صفر ۱۳۷۰ در مسجد سید اصفهان و ماه مبارک رمضان ۱۳۸۳ در حسینیه حضرت زهرا علیها السلام تهران است.

این مکتوب، علاوه بر در برداشتن متن سخنرانی که لاجرم سبک و سیاق متن را نیز گفتاری می‌سازد، از فواید زیر خالی نیست:

- عنوان بندی مناسب و تفکیک مطالب و موضوعات.

- استخراج مصادر آیات و روایات و ارائه مطالب متنوع دیگر در پی نوشت.

- ذکر نام مستقل برای هر بحث (در انتخاب نام هر مجلد و نیز هر گفتار غلبه موضوع

مدنظر بوده است، نه انطباق کامل موضوع و محتوا)

- مجموعه متنوع فهرست‌ها و...

در پایان، با امید به این که این اثر مورد رضایت حضرت حق و اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام و مقبول نظر مبلغان دینی قرار گیرد، لازم است از استاد انصاریان، دامت برکاته، که این فرصت مغتنم را در اختیار قرار دادند سپاسگزاری نمایم.

مرکز علمی تحقیقاتی دارالعرفان

پیش گفتار مؤلف

«الْحَمْدُ لِلَّهِ وَالصَّلَاةُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ وَعَلَى آلِهِ آلِ اللَّهِ»

پایه گذار منبر و جلسات سخنرانی برای رشد و هدایت جامعه وجود مبارک پیامبر اسلام صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بود. ارزش تبلیغ دین از طریق منبر و جلسات تا جایی بود که خود رسول اکرم صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تا روز پایان عمرشان با کمال اخلاص به بیان معارف دین پرداختند و در این راه زحمات سنگینی را متحمل شدند. پس از پیامبر، وجود مقدس امیر مؤمنان عَلَيْهِ السَّلَام ادای این تکلیف الهی به عهده گرفتند که بخشی از سخنرانی‌های آن حضرت در کتاب بی نظیر نهج البلاغه موجود است.

امامان معصوم، به ویژه حضرت باقر و حضرت صادق عَلَيْهِمَا السَّلَام نیز تا جایی که فرصت در اختیارشان قرار گرفت و مزاحمتی از جانب حکمرانان بنی امیه و بنی عباس برایشان پیش نیامد این مهم را به صورت بیان معارف الهی و رشته‌های مختلف علوم به صورتی که حجت تا قیامت بر همگان تمام باشد به عهده گرفتند و دیگران را که مورد اعتمادشان در علم و عمل بودند به این مسأله تشویق کردند.

عالمان مخلص و باعمل شیعه برای حفظ دین خدا و تبلیغ معارف الهیه بر اساس قرآن و فرهنگ اهل بیت قرن به قرن تا به امروز که سال ۱۳۸۷ هجری شمسی است این جایگاه عظیم را حفظ کردند؛ شخصیت‌هایی چون شیخ مفید، شیخ صدوق، شیخ

طوسی، علامه محمدباقر مجلسی، شیخ جعفر شوشتری و در قرن معاصر بزرگانی چون آیت الله العظمی بروجردی، آیت الله سیدعلی نجف آبادی، آیت الله حاج میرزا علی شیرازی، آیت الله حاج میرزا علی هسته‌ای، آیت الله حاج میرزا علی فلسفی تنکابنی و... با داشتن مقام مرجعیت و مقام علمی بسیار بالا در ماه رمضان و محرم و صفر به منبر می‌رفتند و از این طریق دین خود را به قرآن و اهل بیت ادا می‌کردند.

این جانب حسین انصاریان که سالیانی از عمرم را در شهر مقدس قم، این آشیانه اهل بیت، نزد بزرگانی از مراجع و اساتید مشغول تحصیل بوده‌ام، بر اساس وظیفه‌ای که احساس می‌کردم رو به جانب تبلیغ و تألیف آوردم و در این راه، فقط توفیق حق رفیق راهم بود. در زمینه تبلیغ بیش از شش هزار سخنرانی در نزدیک به پانصد موضوع مختلف بر پایه قرآن و روایات اهل بیت و تاریخ صحیح و نکاتی از حیات پاکان و اولیای الهی پرداخته‌ام و امیدوارم تا لحظات پایان عمر هم چنان توفیق ادای این وظیفه را از جانب حق داشته باشم.

مؤسسه دارالعرفان، که در شهر قم در جهت نشر معارف قرآنی و فرهنگ اهل بیت علیهم‌السلام کارهای مهمی را در سطح جهانی انجام می‌دهد، بنا گذاشت متن این سخنرانی‌ها به صورت مکتوب درآید تا در اختیار طلاب حوزه‌ها و دانشجویان و مردم علاقمند قرار گیرد و این مجموعه که احتمالاً حدود دویست جلد خواهد شد در آینده منبعی برای مبلغان شیعه قرار گیرد. من پس از سپاس از حضرت حق لازم می‌دانم به خاطر تحقق این مهم از دو فرزندم و جناب آقای پیمان تشکر کنم و از خوانندگان، به خصوص مبلغان گرامی، درخواست دعا نمایم. حال، این شما و این اثر اسلامی که فقط لطف و رحمت حق سبب ظهورش شد.

فقیر: حسین انصاریان